

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA
mint felülvizsgálati bíróság
Pfv.VI.20.930/2010/7.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Kléger Ügyvédi Iroda, ügyintéző: Dr. Kléger Viktor ügyvéd által képviselt I.r. és a személyesen eljáró II.r. felpereseknek a Gremesberger Ügyvédi Iroda, ügyintéző: Dr. Gremesberger Gábor ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés iránt a Szentendrei Városi Bíróságon 7.P.20.280/2009. szám alatt megindított és Pest Megyei Bíróság 2.Pf.28.272/2009/5. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperesek által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - a 2011. március 22. napján megtartott tárgyaláson - meghozta az következő

ítéletet:

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet azzal tartja fenn hatályában, hogy a felperesek által az alperesnek fizetendő első- és másodfokú költség összegét 251.625 (kétszázötvenegyezer-hatszázhuszonöt) forintra mérsékli.

Megállapítja, hogy az alperes - kérelmére - 18.000 (tizennyolcezer) forint fellebbezési illeték visszatérítésére jogosult.

Kötelezi felpereseket, hogy tizenöt napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 30.000 (harmincezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

I n d o k o l á s :

A felperesek 2008. november 2. napján 14 óra körüli időben V. lakott területén kívül közlekedtek P. irányából V. felé, amikor az elől haladó I.r. felperes az általa vezetett motorkerékpárral ütközött a neki jobb oldalról egy vízmosásból a szalagkorláton át az úttestre rohanó vaddisznóval. Az állattal ezt követően az I.r.

felperes mögött haladó, a motorkerékpárt vezető II.r felperes is ütközött. A baleset következtében az I.r. felperes bal lábfejen csonttörést, a II.r felperes bal bokáján zúzódást szenvedett és az esés következtében a motorkerékpárjaik, valamint a védőruházatuk és bukósisakjuk megsérült.

A baleset helyszínén a megengedett legnagyobb sebesség 90 km/h volt és „állatok” veszélyt jelző tábla volt kihelyezve. A szabálysértési eljárás az I.r. felperessel szemben szabálysértés hiányában, a II.r felperessel szemben bizonyítottság hiányában megszüntetésre került. Az adott területen az alperes a vadászati jog jogosultja.

Az I.r. felperes keresetében 589.456 forint, a II.r felperes 1.194.200 forint kár és ezeknek 2008. november 2. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság az ügyben közbenső ítélettel állapította meg az alperes kártérítési felelősségét a felperesek 2008. november 2. napján bekövetkezett balesetéért.

Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének indokolása szerint a peres felek egymás közti viszonyában - tekintettel arra, hogy a kárt fokozott veszéllyel járó tevékenységgel közösen okozták - a felelősség általános szabályait kellett alkalmazni. A felperesek a rendelkezésre álló adatok alapján közlekedési szabályszegést nem követtek el, a vad közúton való megjelenése pedig önmagában nem értékelhető az alperes fokozott veszéllyel járó tevékenysége körében bekövetkezett rendellenességnek. A perbeli esetben azonban a vadkan a párzási időszakban, minden észlelést figyelmen kívül hagyva, rendkívüli sebességgel rohant előre a mélyből a meredek partra, majd a szalagkorlátot átugorva vakon és süketen rohant át az úttesten és az I.r. felperes motorkerékpárjának rontott. Az állat általánostól eltérő, hirtelen és váratlan viselkedése kimeríti a rendellenesség fogalmát, ezért alapjául szolgál az alperes kárfelelőssége megállapításának.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével a közbenső ítéletet megváltoztatta és a felperesek keresetét elutasította. Kötelezte a felpereseket, hogy fizessenek meg az alperesnek egyetemlegesen 269.625 forint első- és másodfokú költséget.

A másodfokú bíróság azzal pontosította az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, hogy az állat a menetirány szerinti jobb

oldalról, a szalagkorlát alatt átbújva került az úttestre és ütközött az I.r. felperes motorkerékpárjával. Az ítélet indokolásában kifejtette: az alperes eleget tett kármegelőzési kötelezettségének azáltal, hogy a közút üzemeltetőjénél a vadveszélyt jelző tábla elhelyezését kezdeményezte és nem folytatott egyéb olyan tevékenységet sem, amivel az állatokat az úttest közelébe szoktatta volna. A perbeli alsóbbrendű utat erdő határolja, a vadveszélyt jelző tábla kihelyezésre került és így a felpereseknek a vad felbukkanásával számolniuk kellett. A vadnak a szabad természet az élettere, szükségszerűen halad keresztül a közutakon, ezért az ottani megjelenése nem tekinthető rendellenességnek. A rendelkezésre álló adatok alapján a felperesek felróhatósága sem állapítható meg, ezért a Ptk. 346.§-ának (2) bekezdése alapján azt kellett vizsgálni, hogy a kár melyik fél fokozott veszéllyel járó tevékenysége körében bekövetkezett rendellenességre vezethető vissza.

Az I.r. felperes először azt adta elő, hogy az állat a korlát alatt átbújva került az úttestre, amit az állat viselkedésére a felperesek által az internetről beszerzett tájékoztató és Z. Z. véleménye is alátámasztott, mivel a vadkan anatómiailag gyors futásra alkalmas ugyan, de kevésbé jellemző rá az ugrálva haladás. A felperesek csak a perben hivatkoztak arra, hogy az állat a szalagkorlátot átugrotta, ami elméletben lehetséges ugyan, de a gyakorlatban az egy méter magas akadály átugrása nem valószínűsíthető. A meredek helyoldalon felfelé való futást a párással kapcsolatos hatások nem okozhatták, egyéb be nem azonosítható kiváltó reakció pedig nem értékelhető. Az alperes fokozott veszéllyel járó tevékenysége körében bekövetkezett rendellenességet még az sem jelent, hogy a jellemzően éjszakai életet élő vad nappal tűnt fel - féktávolságon belül - egy alsóbb rendű úton. Rendellenesség tehát az egyik félnél sem volt megállapítható, ezért a felek kötelesek viselni saját felmerült kárukat.

A jogerős ítélettel szemben a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérték annak hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének helybenhagyását vagy másodlagosan a jogerős ítéletnek az elsőfokú bíróság határozatára is kiterjedő hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróság utasítását új eljárásra és új határozat meghozatalára.

A kérelem indokolása szerint, ha elfogadható az a másodfokú bíróság által megállapított tény, amely szerint a gyakorlatban teljesen valószínűtlen, vagy még inkább lehetetlen, hogy a vadkan felfelé haladtában átugrotta a szalagkorlátot, akkor logikátlan az a következtetés, amely ezt tekintette a lehetséges - azaz a korlát

alatti átbújással - szemben a fokozott veszéllyel járó tevékenység körében bekövetkező rendellenesség kérdésében a döntő mozzanatnak. Ez azt jelentené, hogy a másodfokú bíróság szerint a rendellenesség azért nem volt megállapítható, mert nem következett be egy, az álláspontja szerint lehetetlen eset. Ebből megállapíthatóan a jogerős ítélet tévesen tulajdonított döntő jelentőséget ennek a kérdésnek.

A felperesek álláspontja szerint az állat mozgásában a rendellenesség abban állt, hogy a szalagkorlátot nem kerülte meg, illetve az alatt villámgyorsan átbújt. Azt hogy az átbújás ilyen sebességű volt, alátámasztotta az, hogy az út- és látási viszonyoknak megfelelően egymás mögött haladó felperesek mindketten elütötték az állatot. Ha az állat mozgása nem lett volna ennyire gyors, esetleg még az I.r. felperes is el tudta volna kerülni az ütközést, de a hátrébb haladó II.r felperes már bizonyosan. Nem tulajdonított azonban jelentőséget a jogerős ítélet annak, hogy a vadkan nem egyszerűen megjelent az úton, hanem a legnehezebb útvonalat választva menekült valami rendkívül riasztó hatás elől, ami nem tartozik a vaddisznó jellemző viselkedési körébe, hiszen az állat ebben a napszakban általában pihen, de a párzási időszakban egyébként is zajoktól távol eső helyen, a konda körül tartózkodik.

Irreleváns, hogy ezt a szokásostól eltérő viselkedést mi váltotta ki, mert a rendellenesség megállapítható, ha az állat magatartása lényegesen megváltozott és a szokásos veszélyforrásra a szokásostól eltérően reagált. Kérdéses tehát ebben a vonatkozásban az, hogy leszűkíthető-e a Ptk. 346.§-ának (2) bekezdésébe foglalt rendellenesség fogalma annyira, hogy annak megvalósításához gyakorlatilag valószínűtlen, de inkább lehetetlen eset bekövetkeztét kell megkívánni. A kialakult bírói gyakorlat - a felperesek álláspontja szerint - ezt a fogalmat ennél lényegesen szélesebb körben alkalmazza.

Fenntartották azonban azt az állításukat is, amely szerint a vad ténylegesen a korlátot átugorva került az úttestre. A jogerős ítélet által elfogadott szakmai vélemény csak feltételezte a szalagkorlát egyméteres magasságát és azt, hogy alatta ötven centiméteres rés található, de ez a megállapítás ellentmond a per anyagát képező helyszínen készült fényképfelvételeknek. Az I.r. felperes a baleset során hatalmasat esett, így sokkhatás alatt állt akkor, amikor nyilatkozatot tett arról, hogy az állat átbújt a korlát alatt, amit egyébként a baleset körülményei folytán a valóságban nem is észlelhetett. A II.r felperes ezt az előadást nem ismerte, így megcáfolni sem tudta, holott az észlelésre neki volt lehetősége és ő látta az ugrást.

Hivatkoztak arra is, hogy miután a másodfokú bíróság álláspontja szerint döntő jelentőségű volt az, hogy a vadkan milyen módon jutott át a szalagkorláton, az elsőfokú bíróság - eltérő jogi álláspontja folytán - e tekintetben nem tett eleget a tájékoztatási kötelezettségének. A másodfokú bíróságnak ezért a közbenső ítéletet hatályon kívül kellett volna helyeznie, mert ennek elmaradása folytán a felperesek ezen ténykérdés körében nem tudtak eleget tenni bizonyítási kötelezettségüknek.

Az alperes tévesen róttá le a fizetési meghagyásos eljárásban megjelölt pertárgy érték után a fellebbezési illetéket, mert az I.r. felperes a keresetét leszállította, így a követelésük összesen 1.783.656 forint volt. Kérték ezért a másodfokú bíróság által megállapított perköltség összegét 251.725 forintra mérsékelni.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására és a felperesek perköltségekben való marasztalására irányult.

A felülvizsgálati kérelem a per főtárgya tekintetében nem megalapozott.

A jogerős ítélet az ügy elbírálásához szükséges mértékben feltárt és helyesen megállapított tényállás alapján, jogszabálysértés nélkül, helytállóan állapította meg azt, hogy a perbeli esetben az alperes kártérítési felelőssége nem áll fenn.

Helyesen indult ki a jogerős ítélet abból, hogy a felperesek által folytatott közúti közlekedés, továbbá - a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény 75. §-ának (3) bekezdése alapján - az alperes által folytatott vadászat egyaránt fokozott veszéllyel járó tevékenységnek minősül, ezért egymás közötti jogviszonyukban a Ptk. 346. §-ának (1) bekezdése alapján a felelősség általános szabályait kell alkalmazni.

A rendelkezésre álló bizonyítékok szerint a károkozás a felek egyikének sem volt felróható, így - a Ptk. 346. §-ának (2) bekezdése szerint - azt kellett vizsgálni, hogy a kár visszavezethető-e valamelyik fél fokozott veszéllyel járó tevékenysége körében bekövetkezett rendellenességre. A rendellenesség egy, a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén belül felmerült belső elháríthatatlan ok, amely a perbeli esetben a felperesek vonatkozásában - nem vitatottan - nem merült fel, míg az alperes esetében a felperesek ennek fennállására hivatkoztak.

Az egységesnek mondható bírósági gyakorlat értelmében nem minősíthető a vadászatra jogosult tevékenysége körében felmerült rendellenességnek önmagában az, hogy a vad közúton tűnik fel (EBH2000.198., BH2005.212.). Az ilyen jellegű esetekben a vad szinte minden alkalommal hirtelen, futva és féktávolságon belül jelenik meg, hiszen ellenkező esetben a baleset elkerülhető lenne, vagy annak bekövetkezte a gépjármű vezetőjének róható fel. Nincs döntő jelentősége ennek következtében az ügyben annak, hogy a vad ilyen módon bekövetkezett megjelenése a szalagkorlát alatti átbújással, vagy annak átugrásával történt. Az út menti szalagkorlát ugyanis nem szolgálja azt a célt, hogy a vadakat az úttesttől távol tartsa, nem olyan jellegű kerítés, vagy egyéb védmű, amelynek ottléte miatt a felperesek joggal bízhattak volna abban, hogy azon keresztül - normál esetben - nem juthat át nagyobb testű állat az útra.

A perbeli esetben a felperesek egy alsóbbrendű, erdőn keresztül haladó közúton közlekedtek, olyan területen, amely a vad természetes élőhelye. Ezért és az úton elhelyezett vadveszélyre figyelmeztető tábla miatt tehát számolniuk kellett egy vadon élő állatnak az úton történő, akár hirtelen bekövetkező megjelenésével, aminek megtörténte ezért önmagában nem jelentett rendellenességet.

Az állat viselkedésének rendellenességét nem támasztotta alá sem a szakértő vélemény sem az egyéb peradatok, mert a vad nyilvánvalóan a több hónapig tartó bűgási időszakban is változtatja - az életterén belül - a helyét. Nem jelentett rendellenes magatartást azt sem, hogy a vad futva, nagy sebességgel és hirtelen került az útra, mert az út - a már kifejtetteknek megfelelően - vadvédelmi kerítéssel vagy más módon nem volt ettől védve, az pedig az állat természetes magatartásához tartozik, hogy ha bármely napszakban megriad valamitől akkor futni kezd és menekülése közben nem feltétlenül nézi azt, hogy merre megy, milyen utat választ.

A hivatkozott BH2006.150. számú eseti döntés alapjául szolgáló tényállás alapvető módon tér el a perbelitől. Abban az ügyben ugyanis a vad egy város közigazgatási határán belül, egy iparterületen tűnt fel és egy magas, sziklás partfalról ugrott le a gépjármű elé az úttestre, azaz a baleset olyan helyen következett be, ami a vadnak nem volt természetes élettere, megjelenésére ott nem kellett és nem is lehetett számítani.

A per adatai alapján az alperes vadászati tevékenységet az adott időszakban nem folytatott, a vadakat nem szoktatta a közúthoz közel, ott etetőt, itatót, egyéb létesítményeket nem hozott létre és nem volt megállapítható az sem, hogy a vad magatartása egyéb okból rendellenes lett volna. Helyesen állapította meg ezért a jogerős ítélet azt, hogy nincs olyan tényállási elem, amely

alátámasztaná azt, hogy a kár bekövetkezte az alperes tevékenysége körében felmerült rendellenességre lenne visszavezethető. A hatályos jogszabályi rendelkezések értelmében tehát az alperes felelőssége nem állapítható meg, bár kérdéses, hogy a szabályosan közlekedő felperesek mi módon kerülhették volna el károsodásuk bekövetkeztét.

A felperesek helytállóan hivatkoztak arra, hogy az alperes nem vette figyelembe keresetük leszállítását és a szükségesnél magasabb összegű fellebbezési illetéket rótt le, amelynek a megtérítésére ezért a felperesek nem kötelezhetőek. A többlet illetéket az alperes az Itv. 80. §-ának (1) bekezdése f/ pontja alapján visszaigényelheti.

A Legfelsőbb Bíróság a kifejtettekre tekintettel a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta azzal, hogy a felperesek által az alperesnek fizetendő perköltség összegét 18 000 forinttal mérsékelte, amely tévesen lerótt illetéket az alperes jogosult visszaigényelni.

A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban is irányadó Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint kötelezte az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felpereseket az alperes javára a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (2), (5) és (6) bekezdése alapján a ténylegesen végzett ügyvédi tevékenységgel arányosan megállapított - és a 4/A. § (1) bekezdése szerint ÁFA-val növelt összegű - ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.

Budapest, 2011. március 22.

Dr. Kollár Márta sk. a tanács elnöke, dr. Puskás Péter sk. előadó bíró, Tamáné dr. Nagy Erzsébet sk. bíró.

A kiadmány hitelélül:

bírósági írnok